

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ ЖАНЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ АКАДЕМИЯСЫ

САЙЛАУДЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ

Мақсаты: сайлауды мемлекеттік және мемлекеттік емес қаржыландыру мәселелерін зерделеу.

Жоспары:

1. Сайлауды мемлекеттік қаржыландыру.
2. Сайлауды мемлекеттік емес қаржыландыру.
3. Сайлау комиссияларының сайлау іс-шараларын қаржыландыруы. Сайлау науқанын өткізуге бөлінген қаражаттың жұмсалуды бақылау.

Сайлауды мемлекеттік қаржыландыру

Сайлауды қаржыландыру – қаржылық бағалауға, сайлауды дайындау мен өткізуді қамтамасыз етуге бағытталған іс-әрекеттер

Тікелей қаржыландыру

азаматтардың тікелей сайлау алдындағы және сайлау кезеңіндегі құқықтарын іске асыруға бағытталған рәсімдер мен іс-шараларды қаржыландыру

Жанама қаржыландыру

ҚР ОСК, АСК тұрақты мүшелерін, ақпараттық жүйелерді ұстауға, сайлау процесіне қатысушыларды оқытуға арналған шығындарды қаржыландыру

Республикалық бюджетке

Президентті, Парламент, мәслихаттар депутаттарын, өзге де жергілікті өзін-өзі басқару органдары мүшелерін сайлау осы мақсаттар үшін ашылатын жергілікті атқарушы органдардың шоттары арқылы республикалық бюджет қаражатынан қаржыландырылады. Осы шоттарға республикалық бюджеттен түсетін бюджет қаражатына иелік етуді АСК жүзеге асырады. Қаржыландыру тәртібі Қазақстан Республикасының Бюджет заңнамасымен белгіленеді

Жергілікті бюджет

Аудандық маңызы бар қалалардың, ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің әкімдерін сайлау осы мақсаттар үшін ашылатын жергілікті атқарушы органдардың шоттары арқылы жергілікті бюджет қаражатынан қаржыландырылады. Осы мақсаттарға бюджет қаражатына иелік етуді АСК жүзеге асырады. Қаржыландыру тәртібі Қазақстан Республикасының Бюджет заңнамасымен белгіленеді.

Республикалық бюджет қаражатынан

- сайлау комиссияларын ұйымдастыру және олардың қызметі, үй-жайларды жалдау, іссапар шығыстары, консультанттардың, сарапшылардың, лингвистикалық комиссия мүшелерінің, электрондық сайлау жүйесін пайдалануды қамтамасыз ететін мамандардың еңбегіне ақы төлеу
- «Сайлау туралы» Конституциялық заңның 28-бабының 3-тармағына сәйкес партиялық тізімдер бойынша дауысқа түсетін кандидаттардан басқа кандидаттардың БАҚ-та сөз сөйлеуі
- «Сайлау туралы» Конституциялық заңның 28-бабының 4 және 5-тармақтарына сәйкес жүргізілетін кандидаттардың сайлау алдындағы жария іс-шараларын өткізу және партиялық тізімдер бойынша дауысқа түсетін кандидаттардан басқа кандидаттардың үгіт материалдарын шығару
- партиялық тізімдер бойынша дауысқа түсетін кандидаттардан басқа кандидаттардың Орталық сайлау комиссиясы белгілеген мөлшерде көлік шығыстары
- сайлау комиссиясының үй-жайы мен дауыс беруге арналған үй-жайда орналастырылатын Президенттікке, Парламент Сенатының және мәслихаттардың депутаттығына, өзге де жергілікті өзін-өзі басқару органдарының мүшелеріне кандидаттар туралы, сондай-ақ партиялық тізімдерін ұсынған саяси партиялар туралы ақпараттық плакаттарды дайындау

- сайлау комиссияларын ұйымдастыру және олардың қызметі, үй-жайларды жалдау, іссапар шығыстары, электрондық сайлау жүйесін пайдалануды қамтамасыз ететін консультанттардың, сарапшылардың, мамандардың еңбегіне ақы төлеу
- «Сайлау туралы» Конституциялық заңның 28-бабының 3-тармағына сәйкес аудандық маңызы бар қалалардың, ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің әкімдігіне кандидаттардың БАҚ-та сөз сөйлеуі
- «Сайлау туралы» Конституциялық заңның 28-бабының 4 және 5-тармақтарына сәйкес жүргізілетін кандидаттардың сайлау алдындағы жария іс-шараларын өткізу және аудандық маңызы бар қалалардың, ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің әкімдігіне кандидаттардың үгіт материалдарын шығару
- аудандық маңызы бар қалалардың, ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің әкімдігіне кандидаттардың тиісті аумақтық сайлау комиссиясы белгілейтін мөлшерлерде көлік шығыстары
- сайлау комиссиясының үй-жайында және дауыс беруге арналған үй-жайда орналастырылатын аудандық маңызы бар қалалардың, ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің әкімдігіне кандидаттар туралы ақпараттық плакаттарды дайындау

Жергілікті бюджет қаражатынан

Сайлауды мемлекеттік емес қаржыландыру

Президент және Парламент депутаттары және мәслихаттар депутаттары сайлауындағы кандидаттардың сайлау алдындағы үгіті құрылатын сайлау қорларының қаражатынан қаржыландырылуы мүмкін

Сайлау қорлары келесі көздерден құрылады:

- кандидаттардың жеке қаражатынан, саяси партиялардың қаражатынан
- кандидатқа оны ұсынған республиканың қоғамдық бірлестігі бөлген қаражаттан
- республика азаматтары мен ұйымдарының ерікті қайырмалдықтары

Қорға түскен ақшаның жалпы сомасы және оның көздері туралы ақпарат, **сайлау қорытындылары жарияланғаннан кейін 10 күн ішінде БАҚ-та жарияланады**

- Қазақстан Республикасының Президентін, Парламент Мәжілісінің депутаттарын партиялық тізімдер бойынша сайлау кезінде - Орталық сайлау комиссиясы
- Парламент Сенатының депутаттарын сайлау кезінде-облыстық (республикалық маңызы бар қалалардың және Астананың) сайлау комиссиялары
- мәслихаттардың депутаттарын сайлау кезінде-аумақтық сайлау комиссиялары

Аталған көздерден сайлау қорларына жіберілуі мүмкін ақша қаражатының шекті мөлшері Конституциялық заңның «Сайлау туралы» ерекше бөлігінде белгіленеді

Белгіленген мөлшерден артық түскен ақша қаражаты сайлау қорларына есепке алынуға жатпайды және оларды қосқан азаматтар мен ұйымдарға қайтарылады. Анонимдік қайырмалдықтар республикалық бюджет кірісіне енгізіледі.

